Moment
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ
KÜLTÜREL ÇALIŞMALAR DERGİSİ
ISSN: 2148-970X
www.momentdergi.org

2026, 13(1): 128-151
DOI: https://doi.org/10.17572/mj2026.1.128-151

Makaleler (Tema)

YAKINLIĞA DAİR TEDİRGİNLİK: NORMAL PEOPLE DİZİSİ ÜZERİNDEN ROMANTİK KARŞILAŞMALARI VE MESAFELERİ YENİDEN DÜŞÜNMEK[1]

Nusret Tongarlak[2]

Öz

Bu çalışma, *Normal People* (Normal İnsanlar, Lenny Abrahamson, 2020), dizisindeki karakterlerin romantik ilişkileri üzerinden karşılaşmalar, yakınlık ve mesafe anlatılarını odağına almakta; romantik karşılaşmalarda duygulanımsal hallerin nasıl üretildiğini kavramsal olarak inceleyerek duygulanım çalışmaları literatürüne katkı yapmayı amaçlamaktadır Çalışma, romantik ilişkileri iletişimsizlik ya da bireysel uyumsuzluk meseleleriyle açıklayan yaklaşımların sınırlarını tartışmaya açarken; karşılaşma, yabancı, duygulanım ve

[1]Farklı derslerde yürütülen tartışmaların, okuma süreçlerinin ve zaman içinde biriken soruların kesişiminde ortaya çıkan bu çalışmaya yazım sürecinde eleştiri ve önerileriyle sunduğu katkı için bana yol gösteren tez danışmanım Doç. Dr. Ayşe Nevin Yıldız'a teşekkür ederim.

[2] **Nusret Tongarlak,** Hacettepe Üniversitesi İletişim Bilimleri Doktora Öğrencisi,
nusrettongarlak97@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9510-5475

Makalenin Geliş Tarihi: 13 Mart 2026, Makalenin Kabul Tarihi: 6 Haziran 2026

© **Yazar(lar) (veya ilgili kurum(lar)) 2026**. Atıf lisansı (CC BY-NC 4.0) çerçevesinde yeniden kullanılabilir. Ticari kullanımlara izin verilmez. Ayrıntılı bilgi için açık erişim politikasına bakınız. Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi tarafından yayınlanmıştır.

duygulanımsal ekonomi kavramları etrafında bir analiz yürütmektedir. Betimsel analiz yaklaşımıyla görünürlük, utanç, sınıfsal kırılganlık, yas ve geri çekilme gibi duygulanımsal hareketlerin romantik yakınlığın kuruluşunda nasıl dolaşıma girdiğini incelemektedir. Çalışma, romantik karşılaşmalarda yakınlık ve mesafenin; yabancılık, sınıfsal kırılganlık ve cinsiyetlendirilmiş iktidar ilişkileri içinde, *ambivalent* biçimlerde birlikte dolaşıma girdiğini ileri sürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Romantik İlişkiler, Romantik Karşılaşmalar, Yabancı, Mesafe, Normal People

DISQUIET ABOUT INTIMACY: RETHINKING ENCOUNTERS AND DISTANCES IN SERIES “NORMAL PEOPLE”

Abstract

This study focuses on narratives of encounters, intimacy, and distance through the romantic relationship between the characters in *Normal People* (Lenny Abrahamson, 2020), aiming to contribute to affect studies literature by conceptually examining how affective states are produced in romantic encounters. The study questions the limits of approaches that explain romantic relationships through communication problems or individual incompatibility, while developing an analysis around the concepts of encounter, stranger, affect, and affective economy Through a descriptive analysis approach, it examines how affective movements such as visibility, shame, class vulnerability, grief, and pulling away circulate in the construction of romantic intimacy. The study argues that intimacy and distances in romantic encounters circulate together in ambivalent ways within relations of strangeness, class vulnerability, and gendered power.

Keywords: Romantic Relationships, Romantic Encounters, Stranger, Distance, Normal People

Giriş

Modern yaşamda romantik ilişkiler, gündelik hayatın en yoğun duygusal temas alanlarından biridir. Yakınlık kurma arzusu, ait olma isteği, duygusal tanınma beklentisi ve kırılganlık deneyimleri, romantik ilişkiler etrafında yeniden biçimlenmektedir. Bununla birlikte günümüz romantik ilişkileri; belirsizlik ve geri çekilme

gibi sadece fiziksel uzaklaşmayı ima etmeyen, aynı zamanda sessizleşme, ihtiyaç belirtmeme ya da duygusal olarak ilişkiden geri durarak kendini koruma yönelimlerini de içeren süreçler etrafında; mesafelenme, görünmezleşme, merak duygusunun azalması ve karşılaşma güçlüğüyle birlikte yoğunlaşan gerilimleri içerisinde barındırmaktadır. İlişkilerde yaşanan bu gerilimler iletişim eksikliği, duygusal uyumsuzluk ya da bağlanma sorunları etrafında düşünülebilir. Bunun yanında romantik karşılaşmaların açtığı duygulanımsal alan, kişilerarası iletişimin sınırlarını aşan daha karmaşık yönelimler, mesafeler ve yabancılık halleri içermektedir. Yakınlık ve mesafe, temas ve geri çekilme, tanıdıklık ve yabancılık aynı ilişki içinde birlikte hareket edebilmekte; duygular, bedenler ve toplumsal yönelimler arasındaki dolaşım içinde yeniden biçimlenmektedir.

Bu çalışma romantik karşılaşmaları tam da bu gerilim hattı üzerinden düşünmeye çalışmaktadır. Romantik ilişkilerde ortaya çıkan mesafelenme hallerini bireysel iletişim eksiklikleriyle sınırlı bir yerden okumak yerine; karşılaşmalar, yabancılık ve duygulanımsal yönelimler üzerinden yeniden tartışmaya açmaktadır. Bu doğrultuda çalışma, romantik yakınlığın hangi koşullarda kurulduğu kadar, nasıl kırılganlaştığı, mesafe ürettiği ve yabancılık duygusuyla birlikte hareket ettiği sorusuna odaklanmaktadır.

Metinde bu tartışma, Sally Rooney'in (2018), aynı adlı romanından uyarlanan *Normal People* (Normal İnsanlar, Lenny Abrahamson, 2020) dizisi üzerinden yürütülmektedir. Dizi, Marianne Sheridan (Daisy Edgar-Jones) ve Connell Waldron (Paul Mescal) arasındaki romantik ilişkiyi; sınıfsal konumlar, toplumsal görünürlük, kırılganlık, heteronormativite, utanç ve aidiyet arayışı etrafında biçimlenen duygulanımsal yönelimlerle birlikte ele almaktadır (Alférez Mendia, 2024). İlişkinin farklı evrelerinde değişen sosyal konumlar, karakterlerin birbirlerine yönelme ve mesafelenme biçimlerini de dönüştürmektedir. Bu nedenle dizi, romantik karşılaşmalarda yakınlık, yabancılık ve mesafenin aynı ilişki içinde nasıl mümkün olduğunu düşünmek açısından önemli bir anlatı zemini sunmaktadır.

Bu çalışmada *Normal People* dizinin çözümlemesi, Harry F. Wolcott'un (1994) betimsel analiz yaklaşımı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Wolcott, nitel araştırmalarda verilerle çalışırken betimleme (*description*), analiz (*analysis*) ve yorumlama (*interpretation*) olmak üzere birbiriyle ilişkili üç temel süreçten söz etmektedir (1994, s. 10). Betimleme aşamasında araştırmacı veriye mümkün olduğunca yakın kalarak araştırma malzemesini ortaya koyarken, analiz aşamasında veriler içerisindeki örüntüler, ilişkiler ve düzenlilikler görünür hale getirilmektedir. Yorumlama aşaması ise betimlenen ve analiz edilen verilerin araştırmanın kuramsal çerçevesi doğrultusunda anlamlandırılmasına yönelmektedir (Wolcott, 1994, s. 10-12). Bu doğrultuda çalışmada *Normal People* dizisinden seçilen sahneler, araştırmanın verisi olarak ele alınmıştır. Analiz sürecinde öncelikle romantik karşılaşmaların yoğunlaştığı sahneler betimlenmiş, ardından bu karşılaşmalarda görünür hale gelen yabancılık, mesafe, bakım, ihtiyaç, utanç ve geri çekilme gibi duygulanımsal hareketler analiz edilmiştir. Son aşamada ise söz konusu sahneler, Sara Ahmed'in

karşılaşma, yabancı ve duygulanımsal ekonomi kavramsallaştırmaları başta olmak üzere çalışmanın kuramsal çerçevesi doğrultusunda çözümlenmiştir.

Çalışmada "romantik ilişki" yerine "romantik karşılaşma" kavramı tercih edilmektedir; çünkü burada amaçlanan, sabitlenmiş bir bağ anlatısı değildir. Romantik ilişkiyi oluşturan en temel şey, iki öznenin, iki bedenin karşılaşmasıdır. Çalışmada, ilişkilerin nasıl olduğunu anlayabilmek için karşılaşmalar üzerinden kavramsallaştırmanın verimli olacağı düşünülmüştür.

Çalışma boyunca *Normal People* dizisi, romantik karşılaşmaların duygulanımsal hareketlerini görünür kılan ayrı bir analiz düzlemi olarak ele alınmaktadır. Çalışmanın ilk bölümünde karşılaşma, yabancı, mesafe, duygulanım ve duygulanımsal ekonomi kavramları etrafında bir kuramsal çerçeve kurulmakta; romantik karşılaşmaların hangi toplumsal ve duygulanımsal yönelimler içinde anlam kazandığı tartışılmaktadır. Ardından gelen analiz bölümünde, *Normal People* dizisindeki belirli karşılaşma sahneleri bu kuramsal hat doğrultusunda okunmaktadır. Analiz hattı; yakınlık, yabancılık ve mesafe anlatılarının yoğunlaştığı karşılaşma anlatılarına ve duygulanımsal bağlamlarına odaklanmaktadır.

Analiz boyunca Marianne ve Connell ilişkisinin farklı dönemlerinde belirginleşen karşılaşma temalarına odaklanılmıştır. İlk evrede karakterlerin lise döneminde gerçekleşen görünürlük, utanç ve geri çekilme etrafında biçimlenen karşılaşmaları; ikinci evrede sınıfsal kırılganlık, ihtiyaç belirtme ve dağılma etrafında yoğunlaşan, üniversiteye geçtikleri dönemdeki karşılaşmaları; üçüncü evrede ise dizinin finalinde karakterlerin cenaze töreninde karşılaşmalarında cisimleşen kayıp, bakım, yas ve ayrışma duygularının belirginleştiği son karşılaşma, çalışmanın analiz hattını oluşturmaktadır. Çalışmada bu sahneler, dizinin anlatısal olarak "en önemli" momentleri oldukları için değil; görünürlük, utanç, ihtiyaç, bakım, yas ve geri çekilme gibi duygulanımsal hareketlerin romantik yakınlığın kuruluşunda ve sürdürülüşünde nasıl dolaşıma girdiğini görünür hale getirdikleri için seçilmiştir. Bu nedenle analiz, ilişkinin doğrusal ilerleyişinden çok, yakınlık ve mesafenin aynı karşılaşma içinde birlikte hareket ettiği duygulanımsal düğüm anlarına odaklanmaktadır.

Çalışmanın kuramsal yönelimi, Sara Ahmed'in (2000; 2004) karşılaşmalar, yabancılık ve duygulanımsal ekonomi tartışmaları ile Georg Simmel'in (1971) yabancı ve mesafe yaklaşımı etrafında şekillenmektedir. Ahmed'in yabancılık tartışması, belirli bedenlerin hangi toplumsal ve duygulanımlar içinde "buralı olmayan" olarak tanındığını düşünmeye imkân tanırken; Simmel'in yabancı figürü, romantik ilişkilerde yakınlık ve mesafenin aynı ilişkisellik içinde nasıl birlikte hareket edebildiğini tartışmaya açmaktadır. Bu doğrultuda çalışma, romantik karşılaşmalardaki mesafe olgusunu, yabancılığın toplumsal ve duygulanımsal olarak biçimlenişiyle ele almaktadır.

Karşılaşmalar, Öngörülemezlik ve Belirsizlik: Romantik Olana Doğru Ontolojik Bir Okuma

Karşılaşmalar, öznelerin birbirine yöneldiği, kimliklerin, duyguların ve toplumsal konumların temas içinde biçimlendiği ilişkiselliklere işaret etmektedir. Erving Goffman (1967, s. 5), karşılaşmaları gündelik hayatın en temel birimi olarak, "her insanın, diğer katılımcılarla yüz yüze ya da aracılı iletişim kurduğu bir sosyal etkileşim dünyasında yaşaması" şeklinde kavramsallaştırmaktadır. Ona göre karşılaşmalar, bireylerin tanınma, anlam üretme ve benlik sunumu gerçekleştirdikleri, gündelik hayatı içinde toplumsal rollerini müzakereye açtıkları mikrososyolojik ritüel alanlardır (Goffman, 1967, s. 45). Goffman'ın yaklaşımında karşılaşma daha çok etkileşimsel bir bağlama yerleşirken öznenin halleri ve özellikle duygular büyük ölçüde arka planda kalabilmektedir.

Goffman'a kıyasla daha eleştirel bir perspektif benimseyen Sara Ahmed, *Strange Encounters: Embodied Others in Post-Coloniality* (2000) kitabında karşılaşmaları, bireyler arasında gerçekleşen sosyolojik rollerin ötesine taşıyarak, öngörülemezlik ve çatışma içeren bir görüşme hali olarak kavramsallaştırmaktadır. Ahmed, karşılaşmaların öznenin kuruluşuyla ilişkisini şu soruyla derinleştirir: "Kimlik, bizi şaşırtan; tanıdık olanın, bildiğimizi varsaydığımız şeyin sınırlarını kaydıran başkalarıyla karşılaşmalar yoluyla nasıl kurumsallaşır?" (2000, s. 6-7). Bu soru, kimliğin karşılaşmalar içinde kurulan bir süreç olduğunu düşündürür. Bir "ben" ya da "biz"in tanımlanabilmesi ötekiyle kurulan temas içinde mümkün hale gelir; bu nedenle Ahmed, ötekilerin ilişkinin dışında bırakılamayacağını vurgular (2000, s. 7).

Karşılaşmalar, en az iki öznenin birbirini görebilecek ve dokunabilecek kadar yakınlaştığı yüz yüze görüşmelerde, zaman ve mekânda zorunlu bir hareket söz konusu olduğunda anlam kazanmaktadır (Ahmed, 2000, s. 7). Ahmed, bedeni merkeze koyarak tarif ettiği karşılaşmaların yüz yüze, basit bir karşı karşıya geliş olarak kavranamayacağını şu cümlelerle belirtir: Yüz yüze karşılaşma, tam da yüzün şimdiki zamanda görünmesini sağlayan şey tarafından dolayımlanır. Dolayısıyla yüz yüze, sadece iki kişinin birbirine bakması değildir ve yüz yüze olmak bir birliktelik olarak düşünülemez (Ahmed, 2000, s. 7).

Karşılaşmaların öznellik üretimiyle ilişkisi, Georg Wilhelm Friedrich Hegel'in (1977) özbilinç ve tanınma tartışmalarından, Mihail Bakthin'in (1981; 2001) diyalojik özne yaklaşımına, Axel Honneth'in (1995) tanınma mücadeleleri analizlerinden, Eva Illouz'un (2007; 2012) romantik ilişkilerde duygusal onay ve görülme arzusu tartışmalarına kadar farklı düşünsel hatlarda ele alınmıştır. Bu yaklaşımlarda öznenin kendisini kurabilmesi, başka bir özneyle kurduğu ilişki üzerinden ve başka bir özne olmadan kurulamayacağını ima ederek düşünülmektedir. Sara Ahmed'in karşılaşmalar tartışması ise meseleyi özbilinçler arası karşılıklı tanınma, diyalojik özneleşme ya da romantik ilişkilerde duygusal onay arayışı üzerinden ele almamaktadır. Ahmed,

karşılaşmalardaki bedenselliğe vurgu yapmakta ve karşılaşmaları bedenlerin birbirine yöneldiği, birbirini okuma girişimlerinin ve geçmiş karşılaşmaların izlerinin dolaşıma girdiği duygulanımsal temaslar olarak ele almaktadır. Ahmed açısından karşılaşma, öznelerin birbirlerini bütünüyle tanıdığı şeffaf bir ilişki alanı üretmezken, yanlış yönelme ihtimallerinin, belirsizliğin ve yabancılığın dolaşıma girdiği bir ilişkisellik taşır (2000, s. 7).

Ahmed'e göre, her yüz yüze karşılaşma başka karşılaşmaların, başka bedenlerin ve başka zamansallıkların izlerini taşır; dolayısıyla karşılaşma her zaman dolayımlı ve tarihsel olarak katmanlı hareket etmektedir (2000, s. 7-8). Yani öznelerin karşı karşıya gelmesi demek, önceki karşılaşmalarda biriktirdiği duyguların izleriyle de karşı karşıya gelmesi demektir:

> *Karşılaşmaların şaşırtıcı doğası, başkalarının bedenlerini okuyamayabileceğimiz yapısal olasılıkla ilişkili olarak anlaşılabilir. Ancak, tanıyamadığımız bir başkasıyla karşı karşıya kaldığımız her seferinde, sadece karşımızdaki bu başkasının bedenini yeniden okuyarak değil, bu başkayla diğer başkalar arasındaki farkı belirleyerek de tanıma ulaşmanın başka yollarını ararız. Bundan sonra diğer ötekilerle yaşayabileceğimiz karşılaşmalar, özneyi şaşırtmakla kalmaz, aynı zamanda ötekileri farklılık rejimlerinde ihlal eden ve sabitleyen önceki karşılaşma tarihlerini de yeniden gündeme getirir (Ahmed, 2000, s. 8).*

Bu anlamda karşılaşmalar, yüz yüze etkileşim kurarken yalnızca birbirini tanıma halini ortaya çıkarmamaktadır; bu anlar, ötekiyle karşılaşma esnasında kendilik deneyiminin geçmişe dair neler söyleyebildiği, nasıl bir kırılma yaşadığı ve nasıl mesafelendiğiyle ilişkilidir.

Diğer taraftan, Ahmed'in derinlikli bir şekilde ele aldığı karşılaşmalar kavramı, karşılaşmaların duygularla olan ilişkiselliğini bize hatırlatır. Öznenin bir başkasıyla karşılaşması, onu tanımaya çalışırken kendi geçmiş karşılaşmalarıyla hesaplaşması ve bunu duyguları ve hisleri bağlamında gerçekleştirmesi, Ahmed'in önemle altını çizdiği kavramsal ve epistemolojik bir pozisyondur. Nitekim, *Duyguların Kültürel Politikası* kitabında Ahmed (2025, s. 13), duyguları anlamanın ve incelemenin önemini, yapıp ettiğimiz tüm eylemlerin aslında tepkiler olduğunu, yani öznenin yapıp ettiği her şeyin duygularla birlikte ilişkisel hareket ettiğini ve eylemlerimizin ötekiyle temasıyla şekillendiğini söyleyerek açıklamıştır. Öyleyse karşılaşmalar, duyguların özne ve öteki arasında, ilk yüz yüze gelişten itibaren, geçmiş karşılaşmaları ve duyguları da kapsayarak hareket etmesiyle gerçekleşmektedir. Bu anlamda romantik karşılaşmalarda ilk karşılaşma halinden son karşılaşmaya kadar, her karşılaşmada değişen ve baştaki haliyle aynı kalmayan duyguların merkezi bir konumda olduğunu söylememiz gerekir. Bu çalışmada *Normal People* dizisinin romantik karşılaşmalar üzerinden ele alınması ve karşılaşmalardaki duyguların önemine dair yoğunlaşmış olmasını bu şekilde

açıklayabiliriz. Çiftin her karşılaşmasında duygularının nasıl dönüştüğünü inceleyerek Ahmed'in bu savını sınayabiliriz.

Duyguların karşılaşmalarla girift ilişkisini anlamaya çalışırken, şimdiye kadar aktarmaya çalıştığımız yerde bir dizi önemli diyebileceğimiz tartışmayı tekrar etmemiz çalışmamız açısından önemlidir. Bu noktada bölümün girişinde bahsettiğimiz, Ahmed'in perspektifindeki karşılaşmaların içerdiği öngörülemezlik ve çatışma halini tartışmaya tekrar çağırabiliriz. Ahmed'in belirttiği gibi, "karşılaşmalar birer buluşma ise, o zaman öngörülemezliği de beraberinde getirirler" (2000, s. 8). Fakat burada söz konusu olan öngörülemezlik, tek başına beklenmedik bir olayla karşılaşmayı gerektirmez. Bu tür buluşmalar, birbirini tanıyan, önceden oluşmuş özneler arasındaki bir buluşma değildir; aksine:

> *Karşılaşma, öznenin karşılaşmayı kontrol etmesine ya da sonucunu tahmin etmeye imkân verecek bir bilginin yokluğuna dayanır. Bu nedenle karşılaşmalar, "ben"in ya da "biz"in kendisini zaten karşı karşıya gelinmiş olan başkalarıyla ilişkisi içinde tanımlamasına imkân tanıyarak, aşinalık alanını kurar; fakat bunu yaparken aynı zamanda aşina olanın sınırlarını da kaydırır. Karşılaşmalar hem sabitlemeyi içerir hem de sabitlenmenin imkânsızlığını. (Ahmed, 2000, s. 8)*

Böylesi bir bilginin yokluğu, karşılaşmalarda özne için, örneğin merak duygusu uyandırabilir ve bu merak duygusu ilgiyle bilgiyi karşı karşıya getirebilir. Merak duygusu, öznenin karşılaşmayı bütünüyle öngörememesiyle ilişkilenir. Kurulan aşinalık halinin sınırlarının kayması, öznenin merak duygusunun karşılaşma içinde sınanmasına yol açabilir. Dolayısıyla öngörülemezlik, karşılaşmaya dışarıdan atfedilen bir özellik olmaktan ziyade, onun kurucu koşullarından biri olarak düşünülmelidir. Öznelerin karşılaşma anına, karşılaşmayı bütünüyle kavrayabilecek ya da kontrol edebilecek bir bilgiyle girememesi; karşılaşmayı, anlamı tam olarak kapanmayan bir ilişkisellik olarak düşünmeyi mümkün kılar. Çünkü Ahmed'e göre, ötekinin bedenini, niyetini ya da konumunu okuma çabası her zaman eksik kalma ve yanlış yönlenme ihtimalini barındırır (2000, s. 8). Öyle ki, karşılaşmalardaki öngörülemezlik ve çatışma hali, hem beklenmedik olanı ters yüz edebilecek, hem de daha tanıdık olanın sınırlarının kaymasıyla ilişkilenebilecektir. Önceki paragrafta karşılaşmaların tarihselliği ve zamansallığına dair açıklamalarla birlikte düşündüğümüzde özneler, karşılaşma anında ötekiyle bir araya gelmeleri sonucunda, daha önceki karşılaşmaların izleriyle de yüz yüze gelmektedir; fakat bu noktada, bu izlerin nasıl anlamlandırılacağının belirsiz olmasıyla da yüzleşmektedir. Bu durum, karşılaşmayı hem bir tanınma olanağı hem de bir tanınmama alanı haline getirebilir. Dolayısıyla, karşılaşmaların ontolojik çerçevesi ve duygularla ilişkiselliği bu biçimde ele alındığında, Ahmed'in ortaya koyduğu kavramsal hat üzerinden romantik karşılaşmayı yabancı ve mesafe bağlamında tartışmaya açmak mümkün hale gelir.

Romantik Karşılaşmalar, Mesafeler ve Yabancı

Romantik karşılaşmalar çoğu zaman iki öznenin birbirine yöneldiği ve yakınlık ihtimalinin belirdiği anlar olarak düşünülür. Ancak bu karşılaşmalar, ötekinin ne derece tanınabilir olduğu ile ne derece yabancı kaldığı arasındaki gerilim içinde ortaya çıkar. Romantik karşılaşmalar tam da bu gerilim içinde şekillenmektedir. Ötekine yönelme arzusu, hangi biçimlerde mesafe, yabancılık ve geri çekilme deneyimleriyle iç içe geçmektedir? Yakınlaşma ihtimali, ötekinin bütünüyle kavranamamasıyla nasıl birlikte hareket etmektedir? Önceki bölümde, Sara Ahmed' in (2000) karşılaşmalar kavramını tartıştığımız biçimiyle düşündüğümüzde; karşılaşmaların öngörülemezliği, çatışma içermesi ve belirsizliği bu gerilimle örtüşür vaziyettedir. Özneler birbirleriyle karşılaştıklarında, geçmiş karşılaşmaları ve geçmiş duygularıyla da karşılaşırlar; aynı zamanda öngörülemez olarak, karşılaşmanın ve tanıma halinin sonucunu tahmin etmeye dair bir bilgi yoksunluğuyla da beraber olurlar (Ahmed, 2000, s. 7-8). Söz konusu deneyimler ve özellikle öznelerin karşılaşma anında sahip olduğu bilgi yoksunluğu, tanımak ve yabancı olmak arasında kurulan mesafe hattında gerçekleşir. Dolayısıyla, romantik karşılaşmayı bir yakınlaşma momenti olarak düşünmemizin yanında mesafe üreten bir ilişkisellik olarak da kavramamız gerekmektedir. Karşılaşma anında kurulan temas, öznelerin birbirine yaklaşmasını mümkün kılarken, bu yaklaşımın hiçbir zaman tam bir örtüşmeye dönüşmemesi, ötekinin belirli bir ölçüde erişilemez kalmasını beraberinde getirir ve ötekinin bedeni, niyeti ya da konumu üzerine kurulan okuma girişimleri, her zaman belirli bir erişilemezlik barındırmaktadır, bu nedenle karşıdakini tam anlamıyla kavramaya yönelik her çaba kaçınılmaz biçimde eksik ve yer yer yanıltıcı bir hareket alanı üretmektedir (2000, s. 8).

Romantik karşılaşmalarda ortaya çıkan yakınlık ve yabancılık gerilimini düşünebilmek için Georg Simmel'in "yabancı" kavramı önemli bir tartışma hattı açmaktadır. Çünkü Simmel, yabancılığı yalnızca dışarıdan gelen biri olarak konumlandırmamakta; aynı anda hem yakın hem uzak kalabilen, mesafe üreten, olumlu bir ilişkisel konum olarak düşünmektedir. Levine'in (1971, s. 143- 144) aktardığı biçimiyle, yabancının taşıdığı mesafe belirli bir nesnellik konumu üretmektedir. Simmel'e göre bireylerin yakın çevrelerinden sakladıkları bazı duyguları yabancılarla paylaşabilmeleri, tam da bu mesafeli yakınlık biçimiyle ilişkilidir (1971, s. 145). Bu anlamda yabancı, ilişkinin dışında duran biri değildir; ilişkinin içinde belirli bir mesafeyle var olan figürdür (Simmel, 1971, s. 145). Romantik karşılaşmalarda ötekine yönelme, yaklaşma ve tanıma arzusu, hiçbir zaman bütünüyle kapanmayan bir mesafe üzerinden işlemektedir. Simmel'in yabancı figürü, bu eşzamanlı yakınlık ve uzaklık halini kavrayabilmek açısından önemlidir. Diğer bir deyişle yabancı, bize mesafenin ilişkiyi ortadan kaldıran bir kopuş olmadığını göstermektedir. Bu haliyle, Simmel'in yabancı tanımında, mesafenin diyalektiğini görebilmek mümkündür. Yakınlık ve uzaklığın birliği; toplumsal ilişkiler içinde, yakın olanın aynı

zamanda uzak, yabancı olanın ise belirli ölçülerde yakın hale geldiği bir ilişkisellik üretmektedir (Simmel, 1971, s. 145).

Ancak Sara Ahmed'in yabancı tartışması, yabancılığı yalnızca ilişkisel ve olumlu olan bir mesafe üzerinden düşünmez. Ahmed'e göre yabancı, karşılaşma anında ilk kez beliren biri olmadığı gibi, daha karşılaşmanın başında "buralı olmayan" olarak okunan bedendir. "Tanımadığımız biri" olmaktan çok, "yabancı olarak tanımayı öğrendiğimiz" kişidir (Ahmed, 2000, s. 55). Bu nedenle Ahmed açısından yabancılık, Simmel'in yabancısı gibi karşılaşma anında ortaya çıkan nötr bir farkındalık üretmemektedir. Zira bazı bedenler karşılaşmanın başında yabancı olarak tanınabilmektedir. Dolayısıyla yabancılık, toplumsal olarak öğrenilen bir tanınma rejimi içinde işlemektedir. Ahmed'in "buralı olmayan beden" ifadesi de tam olarak bunu anlatır: Bazı bedenler belirli mekânlarda uygunsuz ya da ait değilmiş gibi okunur. Böylece yabancılık, hangi bedenlerin içeride, hangilerinin dışarıda bırakıldığını belirleyen; toplumsal cinsiyet, sınıf ve ırksallaştırılmış toplumsal ilişkiler tarafından biçimlendirilen politik bir mesafe haline gelir (Ahmed, 2000, s. 55-57).

Bu noktada Ahmed'in müdahalesi, Simmel'in yabancı figüründen önemli ölçüde ayrılmaktadır. Simmel, yabancının ürettiği mesafenin ilişkisel yapısını görünür kılarken, Ahmed bu mesafenin bütün bedenler için eşit biçimde kurulmadığını belirterek, Simmel'in formel yabancı figürünü politik bir zeminde yeniden düşünmeye açar: Mesafe, iktidar ilişkilerinden azade düşünülemez. Böylece mesafe, romantik karşılaşmalarda hem ilişkiyi mümkün kılarken hem de özneleri asimetrik biçimde konumlandıran politik bir ilişkisel yapıyı görünür hale getirir. Bununla birlikte Ahmed'in tartışması, mesafenin ilişkiyi kuran niteliğini bütünüyle reddetmez. Ahmed'in (1997), deyimiyle; "mesafeyi aşan bir yakınlık tahayyülü, yakın bir ilişkiyi imkânsız hale getirecektir: ötekinin yerini varsayarak onu ihlal edecektir" (s. 21). Öyle ki Ahmed, mesafe olmadan ilişkinin de olmayacağını söylemektedir.

Ahmed'in yabancı kavramsallaştırması, romantik karşılaşmayı nötr bir yakınlaşma alanı olarak düşünmeyi güçleştirir; bu yüzden bu çalışmada "romantik" sözcüğü, kendiliğinden ya da evrensel bir yakınlık biçimi olarak ele alınmamıştır. Bir karşılaşmanın "romantik", bir bedenin ise "normal" olarak okunabildiği; toplumsal cinsiyet, sınıf ve heteronormatif yönelimler içinde şekillenen bir tanınabilirlik rejimiyle ilişkilidir. Bu anlamda *Normal People* başlığındaki "normal" ifadesi, sıradanlığın içinde gömülü olsa da belirli ilişki biçimlerinin toplumsal olarak tanınabilir hale gelişine işaret etmektedir. Temelde iki öznenin yakınlaştığı romantik karşılaşma da yakınlığın kimler için kolayca kurulabildiğini ve kimler için kırılgan, mesafeli ya da erişilmesi güç kaldığını görünür hale getiren politik bir ilişkilenme alanıdır.

Buraya kadar kurulan tartışma, romantik karşılaşmalarda yabancılığın ürettiği mesafenin tek yönlü bir ayrılık ya da yakınlaşma modeliyle kavranamayacağını göstermektedir. Simmel'in (1971) yabancı figürü, mesafenin ilişkiyi mümkün kılan yönünü açarken; Ahmed'in (2000) yabancı tartışması, bu mesafenin toplumsal cinsiyet, sınıf ve ırk bağlamında eşitsiz biçimde dağıldığını göstermektedir. Bu nedenle mesafe, romantik

karşılaşmalarda hem ötekine yönelme, temas kurma ve yakınlaşma ihtimalini taşır hem de belirli bedenlerin dışarıda bırakıldığı politik bir tanınma rejimi içinde işler. Öyle ki romantik karşılaşmalar, tek bir duygusal ya da ilişkisel yönelim etrafında hareket etmemektedir; yakınlık ve uzaklık, temas ve geri çekilme, merak duygusu, tanınma arzusu ve ötekinin bütünüyle kavranamaması aynı anda işler. Ötekine yönelme arzusu kırılganlık hissiyle, temas kurma isteği incinme ihtimaliyle, tanınma beklentisi ise belirli ölçülerde yabancı kalma deneyimiyle iç içe geçmektedir. Tam da bu nedenle romantik karşılaşmaların duygusal hareketi, *ambivalent* olarak adlandırılabilecek bir yönelimsellik üretmektedir. Öyle ki, *ambivalent* sözcüğü burada, karşılaşmalarda yabancı olma hali ve mesafe deneyimi etrafında şekillenen duygusal hareketin biçimine işaret etmektedir. Karşılaşmanın duygusal yoğunluğu içinde farklı yönelimler, yakınlaşma ve geri çekilme, tanınma arzusu ve yabancı kalma deneyimi, birbirine temas ederek aynı anda hareket etmektedir. Bu ambivalent hareket içinde yakınlaşma arzusu mesafeyi bütünüyle ortadan kaldırmaz; mesafe de ilişkiselliğin sona erdiği bir kopuşa dönüşmez. Böylece romantik karşılaşmalarda mesafe, ilişkinin duygusal ritmini biçimlendiren; özneyi hem ötekine yönelten hem de ötekinin bütünüyle kavranamayan (Ahmed, 2000, s. 6-9) tarafını sürekli yeniden hissettiren *ambivalent* bir hareket alanı üretmektedir.

Romantik karşılaşmalarda ortaya çıkan yakınlık ve mesafe ilişkisi, toplumsal cinsiyet, sınıf ve ırk ilişkileriyle biçimlenen eşitsiz yönelimler içinde şekillenmektedir. Bu nedenle çalışma boyunca *Normal People*'daki karşılaşmalar, Ahmed'in yabancı tartışmasının açtığı biçimiyle, belirli bedenlerin hangi karşılaşmalarda yakınlığa erişebildiği, hangilerininse mesafeyle konumlandırıldığı politik bir ilişkisellik hattı üzerinden ele alınmaktadır.

Bir sonraki bölümde, baştan itibaren karşılaşmalar ve romantik karşılaşmalarda yabancı olma halinin ürettiği yakınlık ve mesafe halleri etrafında örülen tartışma, duygular ve duygulanım bağlamında ilişkiler üzerinden incelenmektedir.

Duygulara Dair: Duygulanım ve Duygulanımsal Ekonomi

Önceki bölümde ele alınan, romantik karşılaşmalar, mesafe ve yabancı tartışmalarını, duygulanım tartışmalarıyla konuşturabilmemiz mümkün müdür ve bu bize, günümüzdeki romantik karşılaşmaların biçimlerine dair neler söyleyebilir? Fakat burada önemli bir noktaya dikkat etmemizde fayda vardır: Romantik karşılaşmaların tek bir duygu, söz gelimi aşk, üzerinden ele alınmadığını; bu yüzden de duygulanımları önererek bütüncül bir romantik karşılaşma anlatısı tartışılmıştır.

Romantik karşılaşmaları, iki yabancının yakın olma hali ve mesafesi üzerinden ele almak bazı bedenlerin romantik yakınlığa daha kolay dahil olurken bazılarının daha baştan mesafeli, ulaşılmaz ya da "buralı

olmayan" olarak okunduğunu görünür kılar. Bu yüzden Ahmed (2004, s. 117), "duygular bedenler arasında nasıl hareket eder?", diye sorar. Ahmed'in (2000) yabancı tartışmasında olduğu gibi, bu ilişkilenme bütün bedenler için eşit biçimde işlememekte; bazı bedenler duygulanımsal olarak daha baştan mesafeyle, tedirginlikle ya da dışarıda kalma hissiyle ilişkilendirilmektedir.

Duyguları anlayabilmek, onları toplumsal, kültürel ve politik ilişkiler içinde düşünmeyi gerektirir. Arlie Hochschild (1983, s. 17), duyguların incelenmesinin asla basit olmadığını; hislerle ve eylemlerle şekillendiğini ve böylece duyguların aktif bir sürecin parçası olduğunu anlatır. Duygular, bedenlerin etkileme ve etkilenme süreçleriyle ilişkilidir (Ahmed, 2025, s. 13; Hochschild, 1983, s. 13; Massumi, 1995, s. 90). Filozof Benedictus (Baruch) Spinoza'ya göre (2006, s. 131) duygular, bedenin eyleme geçme ve tesir etme kapasitesinin artması ya da azalmasıyla bedende meydana gelen değişimlerdir. "En kısa tabirle duygular, bedensel değişim hissidir" (Ahmed, 2025, s. 14). Duyguların bedenler arasında farklı biçimlerde deneyimlenmesi ve ilişkisel olarak hareket etmesi, onları yalnızca bireysel deneyimlere indirgemeyi güçleştirmektedir. Bu nedenle duyguları toplumsal ilişkiler içinde düşünebilmek için duygulanım kavramına başvurmak gerekmektedir.

Duygulanım kavramı duygulardan farklıdır. Brian Massumi'e göre (1995, s. 88, 97) duygular kişisel bir deneyimken, duygulanım kişisel bir şey değildir. Duygulanım, hissedilen ama ifadeye bürünmemiş durumları deneyimleme hali olarak, bilinçdışının ve duyuların deneyimleme sürecinde çok daha önemli bir rol üstlenmesini mümkün kılmaktadır. Massumi (1995, s. 96) duygulanımları, bedenlerin toplumsallığa katılımından sonra ama duygunun oluşumundan önce ortaya çıkan haller olarak tanımlamaktadır. Duygu; duygulanımın fark edilmiş, adı konulmuş, kişiselleştirilmiş, dahası dilin bize kazandırdığı araçlarla ifade edilmiş halidir. Duyguların ortaya çıkması bir öznenin varlığıyla ilişkilidir; duygulanımların ise bir öznesi yoktur (Massumi, 1995, s. 88). Massumi'ye göre (1995, s. 97) duygulanım, özne öncesi bedenin titreşimleri ve algısal akışlarla ilgili ontolojik bir süreçtir. Buna karşın Ahmed duygulanımı, toplumsal olarak şekillenen, tarihsel yüzeyler arasında dolaşan ve yapışan bir fenomen olarak, "duygulanımsal ekonomi" kavramı üzerinden ele alır (2004, s. 118-120; 2025, s. 13). Ahmed'in yaklaşımı, duygulanımların bedenler arasında eşit biçimde dolaşmadığını; bazı bedenlerin toplumsal olarak yakınlığa, bazılarının ise mesafe ve yabancılığa hizalanabildiğini düşünmeye imkân tanımaktadır. Bu çerçevede bu çalışma, romantik karşılaşmalardaki yönelimleri, mesafe üretimlerini ve yabancılığı Ahmed'in duygulanımsal ekonomi tartışması üzerinden okumaktadır.

Ahmed'in duygulanımsal ekonomi kavramını anlayabilmemiz için ilk önce Gregory Seigworth'un duygulanıma dair temel yaklaşımından bahsetmemiz gerekir. Seigworth, duygulanımların nokta, çizgi ve düzlem olarak üç biçimde yaşandığını belirtmektedir (2011, s. 159). Spinoza'nın "affectio" kavramından hareketle Seigworth (2011, s. 166), noktasal yoğunlaşmaları karşılaşma, değme ve çarpma anlarıyla ilişkilendirir. Öte yandan,

duygulanım tartışmalarında karşılaşma olgusu önemli bir yer tutmaktadır. Slaby ve von Scheve için (2024, s. 15), sosyal teori içinde duygulanım kavramı, faillik, karşılıklılık, etkileşim, iletişim ya da yönelim gibi temel bir kavram olarak kişilerarası ilişkiselliğin kendisinde ve yüz yüze karşılaşmalar arasındaki çeşitli etkileşimli dinamiklere kadar giden toplumsal bağlantıların merkezinde yer almaktadır. Her karşılaşma birer "bir araya gelmenin" duygusal hallerini açığa çıkarır (Ahmed, 1997, s. 21). Bu yaklaşım, önceki bölümlerde tartıştığımız Simmel (1971) ve Ahmed'in (2000) yaklaşımlarıyla örtüşmektedir. Romantik karşılaşma, iki yabancının bir araya geldiğinde duyguların birbirleriyle karşılaşmasını da içerir.

Seigworth bu bağlamda duygulanımların bedenlerin hareketiyle açığa çıkan, aktaran ve aktarılan olarak konumlandığı etkileşimsel süreci çevreleyen kuvvetler olduğunu anlatır. Bu kuvvetlerin, varlıkları sürekli dönüşebilir hale getirdiğini söyler (Seigworth'ten aktaran Akalın, 2023, s. 17). Kavramsal olarak dönüşebilir halleri açtığımızda, karşımıza bu çevreleyen kuvvetlerin ne olduğu ve nasıl işlediği çıkar. Çevreleyen kuvvetler için Ahmed'in (2004, s. 118; 2025, s. 13) duygulanımsal ekonomi yaklaşımını ve yapışkanlık, yönelimsellik ve hizalanma kavramsallaştırmalarını gösterebiliriz.

Ahmed (2004, s. 117), duygulanımsal ekonomi yaklaşımıyla, duyguların içeride ya da dışarıda olmadığını, bedenlerin ve göstergelerin yüzeylerinde veya sınırlarında hareket ettiklerini anlatır. "Ekonomi" ifadesi, duygulanımların toplumsal yapı içinde değiş tokuş edilmesi, güçlenmesi ve yayılarak dolaşıma girmesini imler (Ahmed, 2004, s. 120). Ahmed'in (2004, s. 126) ifadesiyle, bir bedenin "soğuk", "ulaşılmaz" ya da "yabancı" olarak algılanması; duyguların o bedene yapıştığı tarihsel ve kültürel izlerle ilişkilenmektedir. Bu nedenle bazı bedenler romantik karşılaşmalar içinde daha baştan mesafeli ve kırılgan okunabilmektedir. Ahmed'in yabancı tartışmasında olduğu gibi, söz konusu duygulanımsal okumalar bedenlere eşit biçimde dağılmaz; toplumsal cinsiyet, sınıf ve diğer iktidar ilişkileri, belirli bedenleri romantik yakınlığın içinde ya da dışında konumlandırabilir.

Yapışkanlık kavramı, duyguların göstergelere ve yüzeylere bağlanarak zamanla sabitleşmesini mümkün kılar (Ahmed, 2004, s. 133). Söz gelimi, romantik karşılaşmalarda bir bakışın içine "reddedilme" hissinin yerleşmesi, o bakışı atan kişinin kendiliği hakkında bir şey söylemek yerine, o bakışa yüklenen duygulanımsal hali gösterebilmektedir. Bu bağlamda, duygular yönelimseldir; yani bir yöne, bir bedene ve bir hafızaya doğru akar.

Ahmed (2004), "Duygulanımsal ekonomilerde duygular, bağlanmaların yoğunluğu aracılığıyla bireyleri topluluklarla, bedensel mekânı ise toplumsal mekânla belirli yönelimler etrafında hizaladığımı" söyler (s. 119). Ahmed'in (2014, s. 2) hizalanma kavramsallaştırması, bedenlerin toplumsal-politik yapılar tarafından belirlenen yönelimlerle mekânsal ve duygusal olarak yerleşmesini ifade etmektedir. Romantik karşılaşmalarda bu hizalanmalar, ırk, cinsiyet, sınıf gibi toplumsal eksenlere göre şekillenir. Söz gelimi heteronormatif beklentiler, romantik arzuyu belirli kalıplara sokabilir ve bu durum karşılaşmalardaki çekim

ve mesafelenme halinin yönelimini etkileyebilir. Dolayısıyla, yönelimsellik toplumsal iktidar ilişkileri tarafından kodlanmış bir düzenlemeyi de göstermektedir.

Ahmed'in (2004; 2014) duygulanımsal ekonomi kavramı, romantik yakınlığın neden çoğu zaman bir yanlış anlama, dağılma ve bir boşluk olarak deneyimlenebildiğini kavramamıza imkân tanıyabilir. Bu tür karşılaşmalarda özne bir diğerine yönelir ancak bu yönelim çoğu zaman ötekinde bir his üretmeyebilir; çünkü yönelim mesafeyle ilişkilenir ve toplumsal olarak yapılandırılmış duygular tarafından şekillenir. Diğer bir deyişle, yabancının mesafesini Sara Ahmed'in kavramlarıyla düşünmek, romantik karşılaşmalarda yakınlık ve dışarıda kalma biçimlerini belirleyen duygulanımsal yönelimleri görünür kılmayı gerektirir. Yabancılık hissi de bedenlere yapışan duygulanımsal okumalarla yeniden üretilmektedir. Böylece romantik karşılaşmalar iki yabancının birbirine yönelirken aynı anda mesafelenebildiği bir ilişkisel hareket içinde biçimlenmektedir. Burada, daha önce öne sürmeye çalıştığımız gibi *ambivalent*, ikircikli bir deneyim halinin varlığından bahsedebiliriz. Mesafelenmenin, Ahmed'in "mesafe fiziksel uzaklığa indirgenemez; aynı zamanda basitçe birlikte olmanın ya da bir olmanın imkânsızlığını da söyler" (1997, s. 13), sözünden hareketle, duygulanımsal bir kopuş hali üretebilmesi mümkündür.

Birbirine Yaklaşırken Uzaklaşmak: Normal People'da Romantik Karşılaşmaların Duygulanımsal Ekonomisi

Normal People, İrlanda taşrası olan Sligo'da başlayıp başkent Dublin'e uzanan hikâyesi boyunca Marianne ve Connell'ın ergenlikten yetişkinliğe geçiş süreçlerinde kurdukları romantik ilişkiyi takip eder. Dizi, karakterlerin farklı toplumsal koşullar içinde birbirlerine yönelişlerinin nasıl dönüştüğünü anlatmaktadır.

Hikâyenin başlangıcında Marianne ve Connell aynı lisede eğitim görmektedir. Ancak bu iki karakterin okul içindeki konumları ve görünürlükleri birbirinden oldukça farklıdır. Connell, okulun futbol takımında oynayan, arkadaş çevresi içinde popüler olan ve heteroseksüel erkeklik normlarıyla kolayca uyumlu görülen bir öğrencidir. Bu nedenle okulun gündelik sosyal ilişkileri içinde görünürlüğü ve aidiyeti çoğu zaman sorgulanmaz. Ancak bu görünürlük, işçi sınıfı bir aileden gelen Connell için ekonomik ayrıcalıkla sağlanmamaktadır; okulun erkeklik, popülerlik ve tanınabilirlik düzenleri içinde sahip olduğu konuma dayanır. Marianne ise aynı akış içinde sürekli fazlalık üretir. Sessizliği, doğrudan konuşma biçimi, sosyal ritüellere katılmaması, "soğuk" ve "garip" olarak görülmesi onu okul içinde bulunduğu yere tam olarak ait değilmiş, oralı değilmiş gibi konumlandırır. Marianne'in bu hali yabancılık üretir: Daha karşılaşmanın başında buraya ait olmadığı okunabilen bedendir. O yüzden Marianne'in okul içindeki varlığı, hangi bedenlerin kolayca tanınabilir ve ait kabul edildiğini, hangilerinin ise huzursuzluk, tedirginlik ya da yabancılık duygusuyla okunduğunu görünür hale getirir. Öte yandan Connell'ın taşralı ve sınıfsal olarak daha kırılgan

konumu, özellikle Dublin'e geçişle birlikte başka bir yabancılık biçimi üretmeye başlar. Annesi Lorraine'in (Sarah Greene) Marianne'in evinde çalışıyor oluşu ise karakterler arasındaki sınıfsal ilişkinin gündelik hayattaki görünür yüzeylerinden biri olarak anlatıda yer alır.

Normal People boyunca Marianne ve Connell'ın ilişkisi üç temel karşılaşma evresi etrafında ilerlemektedir. İlk evre, iki karakterin Sligo'daki lise yıllarında görünürlük, utanç ve geri çekilme hareketleriyle biçimlenir. İlk karşılaşmalar ve Marianne'in evinde başlayan yakınlık, kısa sürede kamusal alanda gizlenen bir ilişkiye dönüşür. İlişkinin ilk mesafesi, Connell'ın Marianne'le okul içinde görünmekten kaçınmasıyla belirginleşir. İkinci evrede, iki karakterin yollarının yeniden kesiştiği Dublin ve Trinity College'daki sosyal çevreyle birlikte karakterlerin toplumsal konumları yeniden düzenlenir; Marianne daha görünür hale gelirken Connell sınıfsal kırılganlık, aidiyet ve iletişim kuramama deneyimleriyle karşılaşır. Üçüncü evredeyse kayıp, yas, bakım ve ayrışma duyguları kendini gösterir. Cenaze karşılaşması ve final sahnesi boyunca ilişki, birbirini kaybetmeyen fakat aynı yerde de kalamayan iki öznenin mesafeli yakınlığı üzerinden hareket eder.

İlk Evre: Görünürlük, Utanç ve Yabancı Beden

Dizide birinci bölümde gördüğümüz ilk karşılaşmalarında, Marianne'in koridorda dolabına yöneldiği sırada Connell'ın ona bakması ve ardından bakışını geri çekmesi, okul içindeki ilk küçük kırılma anlarından biridir. Bakış burada arzunun ya da merak duygusunun işareti olarak belirir ve aynı anda Connell'ın kendi sosyal konumunu koruma ihtiyacını da içerir. Marianne'e yönelmek demek, okulun kamusal alanında kolayca taşınabilen bir yakınlık üretmek demek değildir. Çünkü Marianne'in bedeni okulun sosyal yüzeyinde zaten belirli bir huzursuzluk ve mesafe duygusuyla okunmaktadır. Onunla kurulacak görünür bir temas, Connell'ın arkadaş çevresi içindeki yerleşik tanınabilirliğini de riske atar; Marianne'le yan yana görünmek, okulun erkeklik ve popülerlik düzeninde statü kaybı ihtimalini yaratır. Bu yüzden Connell'ın bakışı Marianne'e hem yönelir hem de ondan geri çekilir. İlk karşılaşmanın yoğunluğu bu çift yönlü hareketten doğar: Connell'ın Marianne'e olan merak duygusu, okulun sosyal ortamında hareket eden utanç ve tedirginlik duyguları tarafından bastırılır. Yakınlık ihtimali böylece daha ortaya çıktığı anda mesafeyle birlikte işlemeye başlar.

Burada merak duygusu özellikle önemlidir. Connell'ın Marianne'e yönelen bakışı, romantik çekimi görünür kılsa da diğer taraftan tam olarak "oralı olmayan" (Ahmed, 2000, s. 55-57) bir bedene yönelmenin yarattığı duygusal hareketi taşır. Marianne, okulun gündelik ritmini bozan bir figürdür. Onu ilginç kılan, okulun tanıdık sosyal düzenine bütünüyle yerleşmemesidir. Marianne'in bu yabancılığı, okul içinde, basit bir uyumsuzluk hissiyle sınırlı kalmaz. Geçmişte yaşadığı ev içindeki şiddet, değersizlik ve tanınmama deneyimleri bedenine yerleşir; Marianne'in mesafeli, "soğuk" ya da "garip" olarak okunması, bu politik yabancılığın duygulanımsal izlerini okulun gündelik ilişkilerine taşır. O halde şu soru belirir: Yakınlık bazen tanıdık olandan çok tam olarak kavranamayan karşılaşmalardaki yabancılıktan mı doğar? Bu yüzden Connell, Marianne'e yönelir;

çünkü onda tanınabilirlik düzenini bozan bir yabancılık hareket eder. Connell geri çekilir; çünkü bu yabancılık, kamusal romantik görünürlüğün içinde riskli bir yakınlık üretir.

Okulda yeniden karşılaştıkları bir sahnede Marianne, Connell'a ondan hoşlandığını söyler. Yakınlık bu kez ima olmaktan çıkar ve doğrudan konuşmanın içine yerleşir. Marianne'in cümlesi karşılaşmanın tonunu değiştirir; Connell'ın bakışı kısa süreli dağılır, sessizlik uzar ve bedeni konuşmanın içinden geri çekilmeye başlar. Marianne'in doğrudanlığı burada bir yönden okulun toplumsal cinsiyet ritmini bozan bir jest gibi okunabilir. Çünkü yakınlığı açıkça dile getiren kadın bedeni, okulun "uygun" romantik davranış biçimleri içinde kolayca yer bulmaz. Marianne'in sözü, duyguyu saklayan, imaya bırakan ya da erkek bakışının onayına göre biçimlenen romantik ritmi keser. Bu yüzden bu sahnede Connell'ın çekingenliğinin yanı sıra, yakınlığın hangi bedensel konumdan dile getirilebildiği meselesi açığa çıkar. Marianne için söz, açıklığa yönelirken Connell için aynı söz, kamusal bir risk alanı çağırdığı için dolaşmaz.

Marianne ve Connell'ın Marianne'in evinde yakınlaşmaya başlamalarıyla birlikte ilişki yeni bir ritim kazanır. Ev içindeki temas yoğunlaşırken okul içindeki görünürlük silikleşir. Bu ayrım, romantik yakınlığın mekânsal olarak nasıl düzenlendiğini gösterir. Ev, okulun tanınabilirlik rejiminin gevşediği bir karşılaşma alanı açar. Okul ise bedenlerin kimlerle, nasıl ve ne ölçüde görünür olabileceğini yapılandıran bir yüzey olarak çalışır. Bu yüzden aynı yakınlık, farklı mekânlarda farklı duygusal hareketler kazanır. Connell'ın Marianne'den utandığı için ilişkiyi kamusal alanda taşımaktan kaçınması, utancın bedensel yönelimini görünür hale getirir. Utanç burada Connell'ın bedenine yapışır, bakışın süresini kısaltır, teması geri çeker ve yakınlığın hangi alanlarda taşınabileceğini düzenler. Marianne'le kurduğu yakınlık ev içinde yoğunlaşırken, okulun sosyal yüzeyinde geri çekilen jestler üretmeye başlar. Böylece duygular, Ahmed'in işaret ettiği biçimde, bedenler arasında dolaşan ve onları belirli yönlere hizalayan toplumsal kuvvetler halinde hareket eder (2004, s. 119).

Bu noktada ilk evrede iki farklı mesafe biçimi birlikte çalışır. İlki, Marianne'in yabancılığından doğan ve Connell'ın merak duygusunu canlı tutan mesafedir. Bu mesafe, karşılaşmayı; ötekinin tam olarak kavranamayan (Ahmed, 2000) tarafını ilişkinin çekim alanına dahil eder. İkincisi ise Marianne'in okul içinde kamusal yakınlığa taşınamamasından doğan politik mesafedir. Bu mesafe, bir bedeni hâkim romantik tanınmanın dışında konumlandırır. İlk mesafe karşılaşmayı mümkün kılarken ikinci mesafe dışarıda bırakılmayı üretir. Bu ayrım, Marianne ve Connell'ın yakınlığındaki *ambivalent* hareketi daha baştan belirginleştirir.

İlişkilerinin ilk kırılmasını okul balosu etrafında görebilmemiz mümkündür. Connell'ın Marianne'i baloya davet etmemesi, bu iki mesafe biçiminin birbirinden ayrıldığı anlardan biridir. Marianne'in Connell tarafından baloya davet edilmediği için kırılması, reddedilmiş olmakla ilişkili değildir; asıl mesele, bu ilişkinin Connell'ın hayatında kamusal olarak taşınabilir bir yakınlığa dönüşmemesidir. Marianne ilişki içinde yer alır, temas kurar, yakınlığı paylaşır; okulun görünürlük alanında ise dışarıda kalır. Balo, okulun "normal" romantik

görünürlüğünün en belirgin sahnelerinden biri olarak işler. Kiminle gidildiği, kimin kamusal olarak eşlik edilebilir olduğu, hangi yakınlığın sosyal olarak tanınabilir sayıldığı bu sahnede kendini gösterir. Marianne'in davet edilmemesi, onun Connell'ın özel alanındaki yakınlığıyla, okulun kamusal romantik düzenindeki yokluğu arasındaki farkı keskinleştirir. Bu fark, ilk evrede *ambivalent* bir duygusal hareket üretir: yakınlık, temasla yoğunlaşırken, mesafe ve yabancılık kamusal tanınmanın sınırlarında yeniden dolaşıma girer.

Üniversite Dönemi: Yakınlık, İhtiyaç ve Sınıfsal Yabancılık

Lise yıllarındaki ayrılığın ardından Marianne ve Connell, birbirlerinden habersiz biçimde Dublin'deki Trinity College adlı üniversiteye yerleşirler. Marianne siyaset bilimi bölümüne kabul edilirken, Connell burslu bir öğrenci olarak edebiyat bölümünde eğitim almaya başlar. Üniversiteye geçiş, iki karakter için farklı deneyimler üretir. Marianne, lise yıllarında maruz kaldığı dışlanmanın aksine, Trinity'nin sosyal çevresi içinde daha görünür ve rahat hareket edebildiği bir konum edinir. Connell ise eğitimini sürdürürken ekonomik kaygılarla uğraşmaya devam eder; dönem boyunca bir benzin istasyonunda çalışır ve hafta sonları sık sık Sligo'ya dönerek hem annesiyle hem de önceki yaşamıyla bağını korumaya çalışır. Karakterler bir süre boyunca birbirleriyle herhangi bir temas kurmazlar. Daha sonra üniversitedeki bir sosyal etkinlik sırasında, Connell'ın sınıftan tanıdığı Gareth'ın (Sebastian de Souza) Marianne'i kız arkadaşı olarak tanıtmasıyla yeniden karşılaşırlar. Ayrıldıklarından sonra ilk kez yüz yüze geldikleri bu karşılaşma, lise yıllarında yarım kalan ilişkinin farklı bir toplumsal bağlam içinde yeniden kurulmasının başlangıcını oluşturur.

Sligo'daki okul ortamından farklı olarak Trinity, İrlanda'nın kültürel ve ekonomik açıdan daha ayrıcalıklı öğrenci çevrelerini bir araya getiren bir üniversite ortamı sunmaktadır. Üniversitedeki öğrencilerin önemli bir bölümü ekonomik ve kültürel açıdan daha avantajlı ailelerden gelmekte, belirli yaşam tarzlarına, sosyal çevrelere ve kültürel pratiklere daha aşina görünmektedir. Bu nedenle karakterlerin daha önce lise yıllarında deneyimledikleri görünürlük, aidiyet ve yabancılık biçimleri de burada yeniden şekillenmeye başlar; böylece Marianne ve Connell'ın karşılaşmalarındaki duygusal hareket yeni bir toplumsal yüzeye taşınmış olur. Sligo'da Marianne'in bedeninde yoğunlaşan yabancılık hissi, bu kez Connell'ın gündelik deneyimlerinde belirginleşmeye başlar. Lisedeki arkadaş çevresi içinde kolaylıkla hareket edebilen Connell için Trinity ortamı, kendi sınıfsal konumunu daha görünür hale getiren yeni bir deneyim yaratır. İşçi sınıfı bir aileden gelmesi, bursla eğitim görmesi, yaşamını sürdürebilmek için çalışmak zorunda kalması ve çevresindeki öğrencilerin alışkın olduğu yaşam biçimlerine bütünüyle yerleşememesi, Connell'ın bulunduğu mekâna tam anlamıyla ait hissedememesine eşlik eder. Bedeni, Trinity'nin kültürel ritmi içinde kendini yabancı hissetmeye başlar; Connell arkadaş ortamlarında çoğu zaman sessizleşir, konuşmaların temposuna dışarıdan eklemlenmeye çalışır, kendi bedenini bulunduğu alanın içinde fazla görünür hisseder. Sligo'da doğal kabul edilen erkeklik konumu, Dublin'de aynı rahatlığı üretmez. O halde burada şu soruyu sorabiliriz:

Connell'ın bedeni neden Sligo'da rahatlıkla yerleşebildiği toplumsal alanlarda hareket edebilirken Trinity'de aynı yerleşiklik hissini üretmemektedir?

Üniversite yılları boyunca Marianne ve Connell yeniden yakınlaşmaya başlasalar da bu yakınlık, lise yıllarındaki ilişkiden farklı bir biçimde hareket eder. Dublin'de yeniden bir araya geldiklerinde artık birlikte görünmek aynı ölçüde risk üretmez. Üniversite ortamında birbirlerini arkadaş çevrelerine dahil edebilir, kamusal alanlarda yan yana bulunabilir ve ilişkilerini gizlemek zorunda kalmazlar. Ancak bu kez yakınlığın ağırlığı başka bir yerde yoğunlaşmaya başlar. İlk evrede ilişkiyi daraltan, kamusal görünürlük kriziydi; ikinci evrede mesafe, ihtiyaç belirtme ve kırılganlığı talep edebilme biçimleri etrafında şekillenir. Connell'ın yaz boyunca Dublin'de kalacak yer bulamaması, ikinci evrenin duygusal hareketini yoğunlaştıran temel kırılma anlarından biridir. Connell, dönem boyunca kaldığı evdeki oda arkadaşı Niall'ın (Desmond Eastwood) odasını yaz için başkasına vereceğini öğrenir; çalıştığı işten kazandığı para Dublin'de kalmasına yetmez. Sligo'ya dönmesi gerektiğini Marianne'e söyler. Konuşmanın içinde asıl dolaşan şey, başka bir ihtimaldir: Marianne'in evinde kalabilmek. Fakat bu ihtimal söze doğrudan yerleşemediği için Connell ihtiyacını açıkça dile getiremez ve Marianne ise onun çoktan gitmeye karar verdiğini düşünür. Böylece, aynı karşılaşmanın içinde farklı iki okuma ilişkilenmeye başlar. Connell, Marianne'in sessizliğini kendisine yer açılmadığı biçiminde hissederken Marianne, Connell'ın geri çekilişini ilişkiden uzaklaşma gibi hissetmeye başlar. Karakterler birbirlerine yönelir; neyi söylediklerinden çok, neyi söyleyemediklerini yanlış okurken yakınlık burada, karşılaşmalardaki bilgi yoksunluğuyla (Ahmed, 2000, s. 8) birlikte anlam kazanır.

Bu sahnelerde özellikle "orada bulunmak" ile "orada kalmayı istemek" arasında ayrım yapmamız gerekir. Connell zaten Marianne'in evinde zaman geçirebilmekte, geceleri orada kalabilmektedir. "Orada bulunmak", gündelik yakınlığın akışı içinde kendiliğinden gerçekleşir; herhangi bir talep ya da açıklık gerektirmez. "Orada kalmayı istemek" ise ihtiyacı dile getirmeyi, ekonomik kırılganlığı görünür hale getirmeyi ve bir başkasının alanında kendisine yer açılmasını beklemeyi gerektirir. Yakınlık böylece eşitsiz hareket etmeye başlar: Marianne'in bedeni evin içinde doğal bir yerleşiklik hissi taşırken Connell kendi varlığını fazlalık gibi deneyimler. O halde şu soruyu sorabiliriz: Yakınlık neden bazı bedenlerde güven hissi üretirken, diğerlerinde fazlalık ve geri çekilme yaratır?

Connell'ın sessizliği ve geri çekilmesini burada yalnızca kişisel çekingenlik üzerinden açıklamak mümkün değildir. Yardım istemek, bakım talep etmek, ekonomik olarak ihtiyaç içinde olduğunu açıkça söylemek, Connell'ın bedeninde kolayca dolaşıma giren jestler üretmez. Özellikle Trinity'deki deneyimi boyunca ekonomik olarak daha ayrıcalıklı öğrencilerle yan yana gelmesi, onlarla sosyalleşmeye ve aynı zamanda Marianne'le de ilişkisini sürdürmeye çalışması, Connell'ın sınıfsal kırılganlığını daha görünür hale getirir. Ancak bu kırılganlığın söze yönelememesini tek başına, sınıfsal konumuyla ilişkili göremeyiz. Duygusal ihtiyaçların açıkça dile getirilmesini zorlaştıran erkeklik normları da bu sessizliğin üretiminde etkili olur.

Erkeklik normları buraya temas eder ve kırılganlığı geri çeker; utanç ve yetersizlik hissi bedene yapışır, konuşmanın yönünü değiştirir. Ahmed'in (2004, s. 126) işaret ettiği biçimde duygular burada bedenleri belirli yönlere hizalayan toplumsal kuvvetler gibi hareket ederek erkeklik normlarıyla ilişkilenir. Connell'ın geri çekilişi de bu normlarla birlikte, hangi duyguların hangi bedende taşınabilir hale geldiğine işaret ederek yakınlığın derinleşmesine ve karakterlerin birbirlerini tam olarak anlayabilme ihtimaline mesafe koyar.

Marianne'in ilişkideki konumu da bu evrede başka bir duygusal hareketle; ilk evrede okulun romantik görünürlüğünün dışında kalan bedenken, ikinci evrede Connell'ın sessizliğini taşımaya çalışan, geri çekilmelerini anlamlandıran ve yakınlığın dağılmasını engelleyerek duygulanımsal emeği üstlenen kişiye dönüşür. Marianne'in yakınlık biçimindeki bu anlayışlılığı, geçmişte yaşadığı ev içindeki şiddet, değersizlik hissi ve tanınmama deneyimleri yüzünden bedeninde daha eski bir duygulanımsal arşivi ortaya çıkarır. Bu nedenle Marianne, yakınlığı çoğu zaman kendi ihtiyaçlarını görmezden geldiği, karşı tarafın kırılganlığına yer açtığı bir ilişkisellik içinde taşır. Marianne'in Connell'ın sessizliklerinin ve uzaklaşmasının içinde başka bir kırılganlık bulunduğunu sezmeye çalışması, bize yakınlığın burada eşit hareket etmediğini ve mesafeyle birlikte var olduğunu gösterir. Haliyle burada şu soruyu da sorabiliriz: Bazı bedenler neden yakınlığı, kendi ihtiyaçlarını sessizleştirerek sürdürmeye daha yatkın hale gelir? Bu soru, kadın bedeninin ilişkiler içinde bakım verme, duygusal yük taşıma ve ilişkiyi sürdürme sorumluluğuyla daha kolay hizalanmasıyla ilişkilidir. Marianne'in yakınlığı kendi ihtiyaçlarını geri plana atarak sürdürmesi, cinsiyetlendirilmiş iktidar ilişkilerinin kadın bedenine yerleştirdiği duygulanımsal emeğin ilişkide nasıl dolaşıma girdiğini görünür hale getirir. Marianne'in Connell'la kurduğu ilişkide mesafe, bu yüzden ayrılık hissi üretmek yerine bakım verme, kırılganlığı taşıma ve ötekinin geri çekilişine alan açma hareketleriyle birlikte dolaşır. *Ambivalent* deneyimi tam da buraya çağırabiliriz: Marianne, yakınlığı sürdürmek isterken kendi ihtiyaçlarını ilişkinin ardına yerleştirir.

Connell'ın söyleyemediği ihtiyaç, Marianne'in sessizce taşıdığı bakım emeği, sınıfsal kırılganlık ve bu kırılganlığın görünür hale gelmesine eşlik eden utanç, aynı karşılaşma alanında hareket eder. Karakterler birbirlerine yönelir; yönelim aynı anda geri çekilme, yanlış okuma ve bilgi yoksunluğuyla ilişkilenir. Mesafe bu yüzden yakınlığın karşısında konumlanmaz; ilişkinin içinde sürekli biçim değiştiren duygusal hareketlerden biri haline gelir. Hangi ihtiyaçların söze yerleşebildiği ve hangi kırılganlıkların görünür hale gelebildiği ilişkinin yönünü belirlemeye başlar. İlk evrede görünürlük ve utanç etrafında biçimlenen *ambivalent* hareket, ikinci evrede ihtiyaç, bakım, kırılganlık ve yanlış okuma deneyimleri etrafında örülen başka bir duygusal yoğunluk kazanır.

Kayıp, Bakım ve Bir Aradalık: Karşılaşmanın Son Hali

Üçüncü evre, Connell'ın liseden yakın arkadaşı Rob'un (Éanna Hardwicke) ölüm haberini almasıyla başlayan sarsıntının ardından Sligo'daki cenaze töreninde Marianne ile karşılaşmasıyla başlar. Hikâye bu noktaya gelene kadar Marianne ve Connell hatırı sayılır bir süre birbirinden uzak kalmıştır. Marianne Erasmus eğitimi için İsveç'e gitmiş, burada Lukas'la (Lancelot Ncube) ilişki kurmuştur. Connell ise Dublin'de yaşamını sürdürürken Helen ile (Aoife Hinds) birliktedir. Bu dönemde karakterler farklı ilişkiler, gündelik düzenler ve yakınlık biçimleri içinde kendilerine yer aramaya çalışırlar. Rob'un ölümü ve cenaze töreni, uzun süredir ayrı yönlerde hareket eden bu iki karakteri yeniden aynı karşılaşma alanına getirir. Cenaze sırasında Helen, Connell ile Marianne arasındaki duygusal bağın hâlâ sürdüğünü fark eder. Ardından Helen ile Connell'ın ilişkisi kısa süre sonra sona erer. Marianne de İsveç'teki ilişkisini aynı dönemde geride bırakır. Böyle bakıldığında cenaze sahnesi, birbirinden uzak düşmüş iki öznenin karşılaşması kadar, ayrı ayrı yaşanmış duygulanımsal tortuların da karşı karşıya gelişidir.

Dizide Rob'un ölümü, Connell'ın kendi hayatıyla kurduğu bağı görünür biçimde sarsar. Arkadaşının ölümünün ardından Connell yoğun bir depresyon sürecine girer ve profesyonel destek almak amacıyla terapiye başlar. Dizinin ilerleyen bölümlerinde yer alan terapi sahnelerinde dile gelen yalnızlık, Sligo'dan ayrılışla birlikte kaybolan eski hayata özlem duygusu ve Dublin'de kurulamayan aidiyet, bu kaybın etrafında hareket eder. Connell'ın "geri dönülemeyen" bir hayatın yasını tutuyor oluşu, daha önce sınıfsal kırılganlık ve ihtiyaç belirtememe etrafında kurulan sessizliğini başka bir yoğunluğa taşır. Baş etmeye çalıştığı depresyonla beraber, yalnızlık, aidiyet kaybı ve konuşma güçlüğü, erkeklik normları içinde geri çekilen kırılganlığın artık bedende taşınamaz hale geldiğini gösterir. İkinci evrede söze yerleşemeyen ihtiyaç, bu kez yasın açtığı kırılganlık içinde konuşabilir hale gelir.

Ne var ki, cenaze sahnesinde Marianne'le karşılaşması, tanıdık olanı yeniden çağırır ve aynı zamanda tanıdık olanın içinde açılan yabancılık, karakterin bedensel ve duygusal konumunu daha da kırılgan bir yere çeker. Cenaze törenindeki karşılaşmanın ardından Marianne ve Connell'ın yakınlığı önceki evrelerden farklı bir ritim kazanır. İlk evrede görünürlük, ikinci evrede ihtiyaç etrafında kırılan ilişki, burada yasın açtığı kırılganlık içinde yeniden yön bulur. Marianne'in Connell'a yaklaşımı, onun sessizliğini çözmeye çalışan bir müdahale biçimi üretmez; daha çok, bu sessizliğin yanında kalabilen bir bakım hareketi açar. Yas böylece, Connell'ın hislerinin Marianne'le müştereklik kurması gibi, duyguların bedenler arasında yeniden dolaşıma girdiği bir karşılaşma alanı olarak çalışır. Connell'ın terapi sahnelerinde Marianne'den söz etmesi de bu yüzden önemlidir. Connell, kırılganlığını Marianne'in yanında daha görünür biçimde yaşayabilmeye başlar. İkinci evrede söze yerleşemeyen ihtiyaç, burada yasın açtığı kırılganlık içinde daha görünür hale gelir. Erkeklik

normları nedeniyle geri çekilen duygular, bu kez terapi sahnelerinde bedenden taşmaya başlar; yalnızlık, aidiyet kaybı ve bakım ihtiyacı yeni bir duygulanımsal dolaşım yaratır.

Bu bakım hareketi yalnızca Connell'ın kırılganlığıyla ilişkili değildir; Marianne'in yakınlığı hangi bedensel hafızalarla taşıdığı sorusunu da yeniden açar. İlk evreden beri "soğuk", "garip" ve mesafeli olarak okunan Marianne'in bedeni, bu evrede yakınlığın içinde incinme ve korunma arasındaki gerilimle yeniden görünür hale gelir. İsveç'te Lukas'la kurduğu ilişki, bu gerilimi daha belirgin kılar. Marianne'in bedeni burada arzunun yanında kontrol edilme, incinme ve değersizleşme duygularıyla da temas eder. Bu sahneleri bireysel bir yönelim ya da psikolojik bir tercih olarak okumaktan çok, daha önce bahsettiğimiz gibi, geçmiş şiddet travmaları ve tanınmama deneyimlerinin beden üzerinde bıraktığı duygulanımsal izlerle birlikte düşünmek gerekir. Marianne'in yakınlığı, zaman zaman kendi bedenini geri plana çeken, zarar görmeye açık şekilde hareket eden bir ilişkisellik üretir. Kadın bedeninin cinsiyetlendirilmiş iktidar ilişkileri içinde hangi duygusal yönelimlerle yaşamaya zorlandığı, burada yeniden görünür hale gelir. İlk evrede okulun tanınabilirlik rejimi içinde yabancılaştırılan beden, üçüncü evrede incinmişliğin ve değersizleştirmenin izlerini taşıyan politik bir beden olarak dolaşıma girer. Marianne'in mesafesi burada yalnızca geri çekilme üretmez; yakınlığa yönelmeyi sürdürürken aynı anda kendisini korumaya çalışan *ambivalent* bir hareket açığa çıkarır. Yakınlık, bu yüzden Marianne'in bedeninde incinmişliğin ve korunma ihtiyacının birlikte dolaşıma girdiği kırılgan bir temas biçimiyle hareket eder.

Marianne'in bu deneyimlerine ek olarak, bir sahnede Abisi Alan'ın (Frank Blake) evde Marianne'e şiddet uygulaması, bu duygulanımsal arşivin hala canlı olduğunu görünür hale getirir. Ev burada aile sıcaklığı olarak kendini göstermemiştir; iktidarın, değersizleştirmenin ve tanınmama hissinin dolaşıma girdiği bir yüzey olarak çalışmıştır. Marianne'in bedeni aile içinde hâlâ fazlalık üreten, kolayca baskı altına alınabilen bir konuma yerleşir. O yüzden bu sahne, Marianne'in bedeninde uzun süredir dolaşan değersizlik ve yabancılık hissini yeniden ev içine bağlar. Connell'ın oraya gidip Marianne'i oradan kurtarmasıysa, onun incinmiş bedenine alan açan bir temas biçimi olarak okunabilir. Yakınlık burada ötekinin yerine geçmeye çalışmaz; kırılganlığıyla birlikte yanında kalabilmeye yönelir. Mesafenin politikliği de bu noktada başka bir anlamla kendini gösterir: İlişki, ötekinin tüm kırılganlığını çözen ya da yabancılığı bütünüyle ortadan kaldıran bir birleşme üretmez. Marianne ve Connell'ın yakınlığı, birbirlerini tamamen çözemedikleri halde teması sürdürebildikleri, *ambivalent* bir ilişkisellik içinde hareket eder.

Normal People'ın finaline geldiğimizde, Connell'ın New York'taki yazarlık programına kabul edilmesi, ilişkinin son mesafe biçimini belirler. Connell'ın gitme ihtimali, Marianne'in kalma kararıyla karşılaşır. Marianne'ın Connell'ı New York'a gitmeye teşvik etmesi, yakınlığın sahiplenme ve yan yana bulunma zorunluluğu olmadığını düşündürür. Connell'ın gitmesi ve Marianne'in kalması, ilişkinin mesafe düzenini başka bir düzleme taşır. Bu sahne, iki öznenin yönelimlerinin farklı mekânsal ve duygulanımsal yüzeylere dağılmasıyla

anlam kazanır. Simmel'in (1971, s. 145) yabancı figüründe açığa çıkan yakınlık ve uzaklık birlikteliği burada somut bir karşılık bulur: aynı ilişki içinde hem temasın sürmesi hem de yerleşememe halinin devam etmesi. Marianne ve Connell'ın son karşılaşması, birbirlerini tanıdıkları ölçüde birbirlerinde tam olarak karşılık bulamadıkları bir ilişkisellik üretir. Bu noktada yabancının ait olamama hali, ilişkinin kurucu ögesi haline gelir. İki öznenin birbirlerinin hayatında kalabilmesi, tam bir örtüşme ya da yüz yüzelik zorunluğuna indirgenemez; aksine bu, aralarında açılan mesafe sayesinde mümkün olur. Simmel'in (1971) mesafenin diyalektiğine dair vurgusu, romantik ilişkiyi hareket halinde tutan bir ilke olarak, yakınlığın mesafeyi ortadan kaldırmadığını, onu farklı biçimlerde yeniden kurduğunu gösterir. Ahmed'in (1997, s. 21) birlikte olmanın imkânsızlığına dair vurgusu burada başka bir anlam kazanır. Yakınlık, ötekinin bütünüyle çözüldüğü ya da tüm mesafelerin ortadan kalktığı bir birliktelik üretmez; ilişki, temas ve belirsizlik, yönelim ve yerleşememe arasında hareket eden *ambivalent* bir gerilim içinde sürer. Marianne'in Connell'ı gitmeye teşvik etmesi, mesafenin ortadan kalktığı bir yakınlık tasavvurunun ilişkiyi ihlal edebileceğini açığa çıkarır ve tam da burada ilişki, mesafenin sürekli yeniden kurulduğu ve yönelimlerin bütünüyle sabitlenmediği bir belirsizlik alanı içinde hareket etmeyi sürdürür. Ötekinin yerini varsaymayan bir ilişkisellik, yönelimin müdahale edilmeksizin sürdürülmesine imkân tanır; bu durum mesafenin ihlal üretmeyen bir biçimde kurulmasını sağlar. Böylece son sahne, ayrılığı negatif bir perspektifte konumlandırmaz; ilişkinin mesafe üzerinden varlığını sürdürebildiği *ambivalent* bir yakınlık biçimi olarak anlam kazanır.

Sonuç

Romantik ilişkileri "iletişimsizlik", "bireysel uyumsuzluk" ya da "duygusal yetersizlik" üzerinden açıklayan yaklaşımlar, ilişkinin içinde dolaşan duygulanımsal hareketleri çoğu zaman arka plana iter. Bu çalışma romantik yakınlığı, iki öznenin birbirini tam olarak çözdüğü, şeffaf biçimde tanıdığı ya da sabit bir uyum içinde birleştiği bir ilişkisellik olarak ele almamıştır. Sara Ahmed'in (2000; 2004; 2014; 2025) karşılaşmalar ve duygulanımsal ekonomi tartışmalarıyla birlikte düşünüldüğünde romantik karşılaşmalar; merak, utanç, kırılganlık, geri çekilme, bakım ve incinme gibi duyguların bedenler arasında dolaşıma girdiği öngörülemez yönelimler üretir. *Normal People* dizisi üzerinden yürütülen bu analiz, romantik ilişkinin yalnızca kişilerarası bir yakınlık deneyimiyle sınırlı kalmadığını; sınıfsal kırılganlıklar, cinsiyetlendirilmiş iktidar ilişkileri, tanınabilirlik rejimleri ve yabancılık deneyimleriyle birlikte kurulduğunu göstermiştir. Marianne ve Connell'ın ilişkisi boyunca görünür hale gelen *ambivalent* hareket, yakınlık ve mesafenin, arzu ve geri çekilmenin, bakım ve incinmenin aynı ilişkisellik içinde birlikte dolaştığını açığa çıkarmıştır.

Lise evresinde Marianne'ın bedenine yapışan yabancılık hissi, utanç ve merak duygularıyla birlikte hareket etmiş; yakınlık, okulun hâkim tanınabilirlik rejimi içerisinde riskli bir yönelime dönüşmüştür. Üniversite evresinde sınıfsal kırılganlık, söze yerleşemeyen ihtiyaç ve bakım emeği, ilişkinin duygusal ritmini

değiştirmiş; yakınlık bu kez görünürlük krizinden çok, kırılganlığın hangi bedenlerde taşınabildiği sorusu etrafında şekillenmiştir. Son evrede yas, incinmişlik ve bakım hareketi, ilişkinin duygusal yoğunluğunu başka bir yere taşımış; Marianne ve Connell'ın karşılaşmaları, ötekinin tamamen çözülmediği bir yakınlık biçimini görünür hale getirmiştir. Bu nedenle çalışma, romantik ilişkiyi yalnızca kişilerarası bir uyum meselesi olarak görmek yerine, duyguların dolaşımıyla biçimlenen politik bir karşılaşma alanı olarak ele almıştır. Erkeklik normları Connell'ın kırılganlığını geri çeken jestler üretirken, Marianne'in bakım verme ve kendi ihtiyaçlarını arka plana itmesi kadın bedeninin duygulanımsal emekle hizalanma biçimlerini görünür hale getirmiştir. Sınıfsal aidiyetsizlik, tanınabilirlik krizleri, şiddetin bedende bıraktığı izler ve yabancılık hissi, romantik yakınlığın kuruluşunda ilişkinin yönelimlerini belirleyen kurucu kuvvetler olarak Ahmed'in (2000; 2004; 2014) karşılaşmalar, yönelimler ve duygulanımsal ekonomi etrafında kurduğu tartışmalar, yabancılığı ilişkinin dışında kalan nötr bir konum olarak düşünmeyi güçleştirir. Bunun yerine yabancılık, belirli bedenlerin toplumsal yüzeylerde nasıl okunduğu, hangi duygularla hizalandığı ve hangi ilişkiler içinde "oralı olmayan" haline getirildiği üzerinden düşünmeye imkân tanır. Bu çalışma boyunca Marianne'ın "garip", "soğuk" olarak konumlandırılması ve bakım emeğini üstlenen bir beden olarak okunması, Connell'ın sınıfsal durumu, utanç ve kırılganlık deneyimleriyle birlikte düşünüldüğünde, yabancılığın cinsiyetlendirilmiş ve sınıfsal iktidar ilişkileri içinde üretilen politik bir yönelim olduğunu göstermiştir. Bu noktada Simmel'in (1971) yabancı figürü de Ahmed'in açtığı politik hat içinden yeniden düşünülmüştür. Yabancı, ilişkinin hem içinde hem dışında konumlanan; ilişkinin içinde dolaşan merak, tedirginlik, utanç ve belirsizlik hareketleriyle birlikte var olmuştur. Marianne ve Connell'ın karşılaşmaları boyunca birbirlerine yönelmelerini sürdüren şey tam bir şeffaflık ve mutlak uyum değildir. Belirsizlik, eksik okuma, geri çekilme ve çözülememe hali ilişkinin duygusal hareketini canlı tutar. Birbirlerinden uzaklaştıklarında bile yeniden birbirlerine yönelirler; karşılaşmalar ilişkinin duygusal sürekliliğini taşır. *Ambivalent* gerilim ise burada yeniden kendisini gösterir: Yakınlık, ötekinin bütünüyle tanındığı bir sonuç üretmez ve yabancılığın tamamen ortadan kalkmadığı bir yönelim hareketi içinde sürer.

Bu tartışma, günümüz romantik ilişkilerine dair hâkim anlatıları yeniden düşünmeye de olanak tanıyabilir. Çağdaş romantik ilişki kültürü çoğu zaman uyum, erişebilirlik, duygusal açıklık ve yönetilebilir yakınlık idealleri etrafında hareket eder. Karşılaşmalar giderek daha fazla benzerlik algoritmaları, öngörülebilir seçim ve eşleşmeler; önceden tanımlanmış yönelimler içinde kurulmaya başlar. Ötekinin bütünüyle çözülebilir, okunabilir ve risksiz hale gelmesi arzusu, yabancılığı ilişkinin içinden uzaklaştırır. Oysa bu çalışmanın gösterdiği gibi merak duygusu, tam da ötekinin bütünüyle çözülemeyen tarafıyla ilişkilenir. Marianne ve Connell'ın karşılaşmalarında yakınlığı hareket ettiren şeylerden biri, birbirlerinde her defasında yeniden karşılaştıkları belirsizlik ve tam olarak çözülememe halidir. Öte yandan, utanç, ilişkiden kendini geri çekme, yanlış okuma, kırılganlık ve incinme gibi duygular yalnızca ilişkinin kriz anlarına işaret etmez; romantik yakınlığın hangi gerilimler, belirsizlikler ve duygulanımsal eşitsizlikler içinde kurulduğunu da görünür hale getirir. Bu nedenle romantik ilişkiyi tamamen şeffaflaşmış bir iletişim alanına indirgemek, karşılaşmaların

duygulanımsal yoğunluğunu da daraltır. Merak duygusunun zayıflaması, ötekinin yabancılığının bütünüyle ortadan kaldırılması ve ilişkinin yalnızca yönetilebilir uyum biçimleri içinde düşünülmesi, romantik karşılaşmaların belirsizlik alanını da sınırlandırır. *Normal People* bu açıdan romantik yakınlığı, tamamlanmış bir birliktelik anlatısından çok, belirsizlik, yabancılık ve *ambivalent* duygusal hareketlerin tamamen ortadan kalkmadığı kırılgan bir karşılaşma biçimi olarak düşünmeye imkân tanır.

Kaynakça

Abrahamson, L., Macdonald, H., Rooney, S., & Farrell, A. (Yönetmenler). (2020). Normal People [TV Dizisi]. L. Abrahamson, H. Macdonald, S. Rooney ve A. Farrell (Yapımcılar). BBC Three; Hulu; Element Pictures. ABD.

Ahmed, S. (1997). Intimate touches: Proximity and distance in international feminist dialogues. *Oxford Literary Review*, *19*(1–2), 19-46. doi:10.3366/olr.1997.002

Ahmed, S. (2000). *Strange Encounters: Embodied Others in Post-Coloniality* (1st ed.). Routledge. doi:10.4324/9780203349700

Ahmed, S. (2004). Affective Economies. *Social Text*, (22) 2, 117-139. doi: 10.1215/01642472-22-2_79-117

Ahmed, S. (2014). *The Cultural politics of emotion* (NED-New edition, 2). Edinburgh University Press.

Ahmed, S. (2025). *Duyguların kültürel politikası* (S. Komut, Çev.; 4.bs.). İstanbul: Sel Yayınları.

Akalın, A. (2023), Duygulanımsal etkileşimler: değmek, değer, dayan(ış)ma, A. Akalın (Haz.), *Temasın imkanları.* İstanbul: Metis.

Alférez Mendia, S. (2024). Affective relationships in the 21st Century: A Derrideaan approach to Sally Rooney's Normal People and Conversations with Friends. *Gaudeamus*. Erişim: 23 Şubat 2026. https://www.gaudeamusjournal.org/index.php/gaudeamus/article/view/24

Bakhtin, M. M. (1981). *The dialogic imagination: four essays* (M. Holquist, Ed.; C. Emerson & M. Holquist, Trans.). Austin, TX: University of Texas Press.

Bakhtin, M. M. (2001). *Karnavaldan romana: Edebiyat teorisinden dil felsefesine seçme yazılar* (S. Irzık, Der.; C. Soydemir, Çev.; M. Küçük, Yay. Haz.). İstanbul, Türkiye: Ayrıntı.

Goffman, E. (1967). *Interaction ritual: essays on face to face behavior.* New York: Anchor Books.

Hegel, G. W. F. (1977). *Phenomenology of spirit* (A. V. Miller, Trans.). Oxford, England: Oxford University Press. (Original work published 1807).

Hochschild, A. R. (1983). *The managed heart: Commercialization of Human Feeling*. University of California Press.

Honneth, A. (1995). *The struggle for recognition: The moral grammar of social conflicts* (J. Anderson, Trans.). Cambridge, MA: MIT Press.

Illouz, E. (2007). *Cold intimacies: The making of emotional capitalism*. Cambridge, England: Polity Press.

Illouz, E. (2012). *Why love hurts: A sociological explanation*. Cambridge: Polity Pres.

Levine, D. N. (1971). *Georg Simmel on individuality and social forms: Selected writings.* Chicago: University of Chicago Press.

Massumi, B. (1995). The autonomy of affect. *Cultural Critique, 31*, 83–109. doi:10.2307/1354446

Rooney, S. (2018). *Normal people*. Faber & Faber Publishing.

Seigworth, G. (2011). Thirteen from affection to soul. In C. Stivale (Ed.), *Gilles Deleuze: Key Concepts* (pp. 159-169). Montreal: McGill-Queen's University Press. doi:10.1515/9780773584884-017

Simmel, G. (1908/1971). The stranger. In D. N. Levine (Ed.), *Georg Simmel on individuality and social forms: Selected writings* (pp. 143–149). Chicago: University of Chicago Press.

Slaby, J., & von Scheve, C. (Der.). (2024). Duygulanım ve duygu: Alanın haritası (A. Bora, Çev.). *Duygulanım Toplumları: Anahtar kavramlar* (s. 37-122). İstanbul: İletişim.

Spinoza, B. (2006). *Etika* (H. Z. Ülken, Çev.). Ankara: Dost.

Wolcott, H. F. (1994). *Transforming Qualitative Data: Description, Analysis, and Interpretation.* Thousand Oaks, CA: Sage Publications.